

Varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet

Sisällysluettelo

1.	Yleiset lähtökohdat	3
2.	Rahoitustoiminta	3
	2.3. Lainanottovaltuus	3
	2.4. Investointisuunnitelma	4
	2.5. Strategiset hankkeet	4
	2.6. Käytettävät lainainstrumentit	4
	2.7. Rahoitusriskien hallinta ja tavoitteet	5
	2.8. Rahoitusriskien hallinnan yleiset periaatteet.....	5
3.	Sijoitustoiminta	7
	3.1 Maksuvalmiuden hallinta.....	7
	3.2 Sijoitustoiminta ja sen tavoitteet.....	7
	3.3 Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet.....	7
	3.4 Varainhoidon ja sijoituspalveluyritysten käyttäminen sijoitustoiminnassa	8
	3.5 Seuranta ja raportointi.....	8
	3.6 Sijoitustoiminnan vastuullisuus	9
	3.7 Riskienhallinta sijoitustoiminnassa	9
	3.8 Sijoitustoiminnan valvonta	10
4.	Takaukset, vakuudet ja antolainaus	10
	4.1 Suomen lainsäädäntö.....	10
	4.2 Euroopan unionin sääntely	11
	4.3 Takausten ja antolainojen periaatteet.....	11

1. Yleiset lähtökohdat

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan sekä niihin liittyvien riskienhallinnan keskeiset toimintaa ohjaavat periaatteet on määritelty tässä asiakirjassa. Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueista annetun lain 22 § mukaisesti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Hyvinvointialueen aluehallitus noudattaa näitä aluevaltuuston päättämiä perusteita rahoitus- ja sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossaan.

Pohjois-Karjalan 9.5.2022 aluevaltuuston hyväksymän hallintosäännön 32 § mukaan rahatoimessa tulee hoitaa hyvinvointialueen rahavaroja siten, että maksuvalmius on varmistettu, maksuliikenne on ajan tasalla, lyhytaikaiset lainat on suunniteltu ja rahavarat sijoitettu hyvinvointialueen hyväksymien sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Hyvinvointialue voi ottaa pitkäaikaisen lainan valtioneuvoston päättämän lainanottovaltuuden rajoissa. Muilta osin aluevaltuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Aluehallitus päättää pitkäaikaisen (yli vuoden pituisen) lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen aluevaltuuston hyväksymiä periaatteita. Aluehallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa muille viranhaltijoille. Talousjohtaja päättää lyhytaikaisen (alle vuoden pituisen) lainan ottamisesta. Rahavarojen käytännön hoitamisesta ja siihen oikeutettujen henkilöiden nimeämisestä vastaa talousjohtaja.

2. Rahoitustoiminta

Hyvinvointialueen rahoituslähteitä ovat valtion yleiskatteellinen rahoitus, maksu- ja myyntituotot sekä vieraan pääoman ehtoinen rahoitus. Tuloilla katetaan hyvinvointialueen käyttömenot, investoinnit ja lainanhoitomenot.

2.3. Lainanottovaltuus

Valtioneuvosto päättää vuosittain kunkin hyvinvointialueen valtuudesta pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialueen lainanottovaltuudesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä, investointisuunnitelmasta mainitun lain 16 §:ssä sekä arviointimenettelystä mainitun lain 122–124 §:ssä. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Hyvinvointialue ei saa käyttää pitkäaikaista lainaa muuhun tarkoitukseen kuin investointien rahoittamiseen.

2.4. Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueen investointeja rajoittaa siis edellä mainittu valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Lisäksi hyvinvointialuetta koskee velvollisuus laatia investointisuunnitelma ministeriön hyväksyttäväksi. Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet. Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys varmistetaan vuosittain vahvistettavalla investointeja varten otettavan pitkäaikaisen lainan ottamista koskevalla rajoitteella.

2.5. Strategiset hankkeet

Tulevaisuuslautakunnan yhtenä tehtävänä on päättää toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista ja ohjata kehittämishankkeita organisaatioriippumattomasti. Ennen tulevaisuuslautakunnan käsittelyä kaikista strategisista toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista on tehtävä laskennallinen tarveselvitys. Jos tämän tarveselvityksen perusteella pystytään osoittamaan, että strategiset hankkeet ovat hyvinvointialueen strategian mukaisia tai parantavat tuottavuutta ja sitä kautta vuosikatetta, niin strategiajohtaja vie tarveselvitetyt hankkeet tulevaisuuslautakunnan käsittelyyn huomioiden lainanottovaltuuden ja investointisuunnitelman yhteensovittamisen.

2.6. Käytettävät lainainstrumentit

Vieraan pääoman hankinta voidaan jaotella lyhytaikaiseen (alle 12 kuukautta) ja pitkäaikaiseen (12 kuukautta tai yli) rahoitukseen.

Hyvinvointialueen lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen käytetään ensisijaisesti hyvinvointialuetodistuksia, jotka ovat hyvinvointialueen liikkeelle laskemia velkasitoumuksia. Aluehallitus päättää todistusohjelmasta, joka tehdään kunkin rahalaitoksen kanssa erikseen ennen todistusten liikkeellelaskua. Hyvinvointialue voi käyttää lyhytaikaisena rahoituslähteenä myös kestoaltaan alle vuoden pituisia velkakirjoja tai rahalaitosten tarjoamia tili- tai luottolimiittejä.

Pitkäaikainen rahoitustarve investointeihin järjestetään ensisijaisesti valtioneuvoston päättämän lainanottovaltuuden puitteissa velkakirjalainoilla. Irtain käyttöomaisuus on mahdollista hankkia myös esimerkiksi rahoitusleasingilla, jos lainanottovaltuus mahdollistaa tämän. Rahoitusleasing on irtaimen käyttöomaisuuden pitkäaikaista vuokraamista, jossa rahoituskohteet ovat rahoittajan omistuksissa ja vuokralle ottaja eli hyvinvointialue sitoutuu maksamaan laitteen käytöstä.

2.7. Rahoitusriskien hallinta ja tavoitteet

Rahoitusriskeillä tarkoitetaan rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia epäsuotuisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa hyvinvointialueen tulokseen, taloudelliseen asemaan tai kassavirtaan. Rahoituksen riskit jakautuvat lainarahan hintaan eli korkorisktiin, saatavuuteen eli maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskiin. Uudelleen rahoitusriskiä pyritään hallinnoimaan hajauttamalla vieraan pääoman rahoitusta lyhennysohjelman ja lainaajan pituuden mukaan.

Riskienhallinnassa pyritään tunnistamaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toiminnan kannalta keskeisimmät riskitekijät ja määrittämään niiden hallitsemisen suhteen sellainen toimintamalli, että hyvinvointialueen rahoitusasema ja maksuvalmius ei vaarannu ja toiminnan jatkuvuus saadaan turvattua. Riskienhallinnan tavoitteiden määrittäminen ja riskiposition uudelleenarviointi voidaan toteuttaa osana talousarvioprosessia. Riskeissä tapahtuvia olennaisia muutoksia seurataan säännöllisesti ja raportoidaan aluehallitukselle, joka hyväksyy riskienhallintaan tarvittavat toimenpiteet.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa vakaa talouskehitys sekä turvata maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa.

2.8. Rahoitusriskien hallinnan yleiset periaatteet

Korkoriskillä tarkoitetaan korkojen vaihtelusta aiheutuvaa muutosta hyvinvointialueen tulokseen, taloudelliseen asemaan ja kassavirtaan. Korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta markkinamuutoksilta. Tavoitteena on valita sellainen lainasalkun rakenne ja suojausaste, joka pitkällä aikavälillä minimoi hyvinvointialueen korkokulut kuitenkin siten, etteivät mahdolliset epäsuotuisat markkinamuutokset johda kestäväntörmään korkokulujen nousuun.

Korkoriskipolitiikka

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen korkoriskipolitiikka sisältää tärkeimmät periaatteet, joiden mukaan hyvinvointialueen korkoriskejä valvotaan ja hallitaan.

Tämä Korkoriskipolitiikka on voimassa toistaiseksi 1.1.2023 alkaen. Jatkossa aluehallituksen päätöksellä on mahdollista muuttaa Korkoriskipolitiikkaa.

Rahoitustoiminnot samoin kuin korkoriskienhallinta on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella keskitetty talousyksikköön ja tämä Korkoriskipolitiikka koskee sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta että sen hallintapiiriin kuuluvia tytäryhtiöitä, jotka yhdessä muodostavat konsernin.

Korkoriskin määrittely ja hallinta

Hyvinvointialueen korkoriskienhallinnan tavoitteena on minimoida lainasalkun korkokustannukset valitulla riskitasolla. Suojaustoimilla tulee pyrkiä pienentämään korkojen noususta aiheutuvaa rahoituskustannusten

nousua. Riskienhallinta perustuu hyvinvointialueen ulkoiseen velkaan ja korkopositio pitää sisällään kaikki ulkoiset korolliset velat, leasingvastuut ja korkojohdannaiset.

Korkoriskin suuruutta seurataan lainasalkun suojausasteella, sekä kuluvan ja seuraavan tilikauden korkokustannusten muutoksella (korkoherkkyys) tilanteessa, jossa korot nousevat 2 % yksiköllä:

- Korkoherkkyys (summa suhteessa lainanottovaltuuden max hyväksyttävään muutokseen)
- Suojausaste 0–5 vuotta 50–100 %
- Suojausaste 6–10 vuotta 20–70 %
- Suojausaste yli 10 vuotta 0–50 %

Suojattu = kiinteä korkotaso tai maksimi korkotaso tiedossa

Suojaamaton = vaihtuva korkotaso

Suojausaste = Kiinteäkorkoiset velat ja korkojohdannaiset / kaikki korolliset velat

Suojausinstrumentit

Hyvinvointialueen korkoriskin suojaaminen voidaan toteuttaa nostamalla rahoitukset kiinteäkorkoisina tai korkojohdannaisopimuksilla, joista suojausinstrumentteina sallittuja ovat koronvaihtosopimukset, optiot koronvaihtosopimukseen sekä korko-optiot ja suojausrakenteet, jotka sisältävät edellä mainittuja tuotteita. Johdannaisopimuksia voi tehdä ainoastaan tunnistetun riskin suojaamiseksi ja riskitason muuttamiseksi määriteltyjen riskilimiittien puitteissa.

Suojatuksi katsotaan sellaiset lainat, jotka ovat sidottu kiinteään korkoon tai ovat vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka ovat muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteäkorkoisiksi. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa hyvinvointialueen yleinen korkonäkemyks, markkinatilanne sekä lainamäärä ja sen ennustettu kehitys.

3. Sijoitustoiminta

3.1 Maksuvalmiuden hallinta

Hyvinvointialueen maksuliikevarat muodostuvat rahalaitosten käyttötilillä olevista rahavaroista sekä käteisvaroista. Kassavarojen ensisijaisena tarkoituksena on hyvinvointialueen maksuvalmiuden turvaaminen. Rahaliikenteen hoidon ja kassanhallinnan keskeinen työkalu on konsernitilirakenne, joka koostuu hyvinvointialueen maksuliikenteen päätilistä ja mahdollisista alatileistä.

Maksuvalmiutta ylläpidetään kassabudjetoinnin ja maksuvalmiussuunnittelun keinoin. Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys osoitetaan rahoituslaskelmassa talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain. Kuukausitasolla maksuvalmiutta seurataan toteutuneiden kuukausimenojen ja -tulojen mukaan. Viikko- ja päivätasolla kassavaratilannetta tarkastellaan ennakoimalla kassaan tulevia ja kassasta lähteviä maksuja.

3.2 Sijoitustoiminta ja sen tavoitteet

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan rahavarojen sijoittamista rahoitusarvopapereihin, joita ovat esimerkiksi pankkien sijoitustodistukset, hyvinvointialuetodistukset, valtion- ja joukkovelkakirjat sekä osakkeet ja muut rahoitusinstrumentit.

Sijoitustoiminnan tavoitteena on huolehtia Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kassavarojen tuottavuudesta ja turvaavuudesta huomioiden sijoitusten rahaksi muutettavuus ja asianmukainen ja monipuolinen hajauttaminen. Tuottavan sijoitustoiminnan edellytyksenä on altistuminen sijoitusriskeille, joita kuitenkin rajoitetaan sijoitusperiaatteiden mukaisesti pääoman turvaamiseksi.

Kassavarojen sijoittamisessa ensisijaisia tavoitteita ovat sijoituksen riskin minimointi, kohtuullinen tuotto ja rahaksi muutettavuus. Sijoitustoimintaa on hoidettava suunnitelmallisesti ja siten, että maksuvalmius turvataan. Sijoitustoiminnan riskit kartoitetaan ja niiltä pyritään ennalta suojautumaan. Sijoituskohteiden valinnassa tulee pääsääntöisesti pitäytyä sellaisissa kohteissa, jotka on mahdollista myydä nopealla aikataululla, ja jotka ovat julkisen kaupankäynnin kohteena tai joille myyjä takaa jälkimarkkinan.

3.3 Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen likvidit kassavarat sijoitetaan tuottavasti ja turvaavasti. Tämä toteutetaan sovittua sijoitussuunnitelmaa ja hyviä sijoitusperiaatteita noudattaen.

Sijoitusperiaatteiden määrittely lähtee sijoitusajan ja halutun riskitason määrittämisestä. Maksuvalmiuden turvaamiseksi pääosa sijoituksista on perusteltua tehdä lyhytaikaisena (esim. 0-12kk) ja näin pitää sijoitusriski

riittävän matalana. Osa sijoitusvarallisuudesta voidaan ohjata pidempiin sijoituksiin, joiden tuotto voi vaihdella lyhytaikaisia sijoituksia enemmän, mutta pitkän aikavälin tuotto on odotusarvoltaan korkeampi.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sijoituksiin liittyvää korko- ja luottoriskiä pyritään hallitsemaan hajauttamalla sijoitukset riittävän kattavasti ajallisesti ja omaisuuslajeittain. Korkosijoitusten luottoriskiä rajataan kohdentamalla sijoitukset ainoastaan hyvän luottokelpoisuuden omaavien yritysten, kuntien ja valtioiden liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin ja sijoitustodistuksiin.

Lahjoitusvarat voivat olla kiinteää omaisuutta, arvopapereita, osuuksia, rahaa, pankkisaamisia tai muuta irtainta omaisuutta. Lahjakirjojen tai testamenttien määräykset ohjaavat lahjoitusvarojen käyttöä.

Hyvinvointialueen lahjoitusvaroihin liittyvä sijoitustoiminta hoidetaan Siun Säätiön toimesta.

3.4 Varainhoidon ja sijoituspalveluyritysten käyttäminen sijoitustoiminnassa

Varojen sijoittamisessa on mahdollista käyttää Finanssivalvonnan hyväksymiä sijoituspalveluyritysten ja varainhoitajien tarjoamia säilytys- ja sijoituspalveluita. Hyvinvointialue voi luovuttaa varainhoidon osittain tai kokonaan yhdelle tai useammalle varainhoitajalle konsultoivina tai täyden valtakirjan palveluna.

3.5 Seuranta ja raportointi

Sijoitusten kehittymistä, omaisuuslajien jakautumista, kustannuksia ja riskitasoa seurataan säännöllisesti, varmistaen riittävä ja ajantasainen kokonaiskuva hyvinvointialueen sijoitusomaisuudesta. Sijoitustoiminnasta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle vähintään tilinpäätöksen yhteydessä.

3.6 Sijoitustoiminnan vastuullisuus

Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset veloitteet ja toimintaperiaatteet. Valittujen sijoituskohteiden toimiala ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueen toiminnassa hyväksytyjen toimintatapojen ja arvojen kanssa. Taloudellisten kriteerien lisäksi, hyvinvointialueen tavoitteena on arvioida sijoituskohteita vastuullisista näkökulmista ennen varsinaisen sijoituspäätöksen tekemistä huomioimalla ympäristötekijät, sosiaalinen vastuu sekä hyvän hallintotavan toteutuminen sijoituskohteissaan.

Kassavarojen tallettaminen tai sijoittaminen on tehtävä edellä tarkoitettujen talletuspankkien tai Suomessa toimiluvan saaneiden pankkiiriliikkeiden kautta.

Kassavarojen sijoittamisen käytännön hoito on talousyksikön tehtävä. Talousyksikkö voi tässä käyttää apuna omaisuudenhoitopalveluja. Omaisuudenhoitajina käytetään edellä tarkoitettuja talletuspankkeja ja pankkiiriliikkeitä.

3.7 Riskienhallinta sijoitustoiminnassa

Sijoitustoiminnan tulee perustua hallittuihin riskeihin. Riskienhallinnassa keskeistä on tunnistaa ennakoivasti toimintaan liittyvät olennaiset riskit, arvioida niitä ja suojautua niitä vastaan hyvinvointialueen riskienhallinnan periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä siitä, että hyvinvointialueen käytettävät rahavarat eivät riitä kassamaksuista selviytymiseen. Riskin toteutumisesta seuraa uhka maksukyvyttömyydestä, jonka lisäksi aiheuttaa kustannuksia, kuten viivästyskorjoja ja muita lisäkustannuksia. Maksuvalmiusriskiä hallitaan lähtökohtaisesti maksuvalmiussuunnittelulla, jonka perustana on riittävät ja likvidit, eli nopeasti käytettävissä olevat kassavarat. Maksuvalmius turvataan sitovilla hyvinvointialueen todistusohjelmalimiiteillä sekä tarvittaessa tili- ja luottolimiiteillä. Lisäksi hyvinvointialue hallitsee maksuvalmiusriskiä hajauttamalla sijoitukset niin ajallisesti kuin määrällisesti sekä kohdentamalla sijoitukset likvideihin sijoituksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa riskiä, jossa sijoituksen kohde laiminlyö maksuvelvollisuutensa osittain tai kokonaan hyvinvointialueen sijoittamalle pääomalle tai sille kertyneelle korolle. Luotto- ja vastapuoliriski on huomioitava sijoituksen tuottovaatimusta asetettaessa. Hyvinvointialue pyrkii pienentämään luottoriskiä hajauttamalla ja tekemällä korkosijoituksia korkean luottokelpoisuuden omaaviin eri kohteisiin.

Markkinariskit voidaan jakaa korko-, hinta- ja valuuttariskiin. Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten aiheuttamaa muutosta sijoituksen tuotossa tai arvoon. Korkosijoitusten markkinariskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset ajallisesti sekä korkoperiodin mukaan. Hintariski on riski sijoituskohteen suurista arvonmuutoksista, jonka seurauksena sijoitetun pääoman arvo voi pudota. Osakesijoitusten hintariski eli arvonmuutokset voivat olla merkittäviä ja olennaisesti suurempia kuin joukkovelkakirjalainassa. Osakesijoitusten hintariskiä alennetaan välttämällä hyvinvointialueen sijoitustoiminnassa osakesijoittamista.

3.8 Sijoitustoiminnan valvonta

Sijoitustoiminnan valvonta koostuu riskienseurannasta sekä tuotto- ja kustannuseurannasta. Riskienseurannan tavoitteena on eri sijoituksiin liittyvien riskien arviointi ja vertaaminen tässä ohjeessa määriteltuihin rajoitteisiin.

Keskeisimmät riskiraportit ovat korko- ja valuuttariskejä kuvaavat raportit sekä sijoitusten jakaumaraportit. Raportoinnin piiriin voidaan ottaa sekä sijoitus- että lainasalkku.

Tuottoseurannan tavoitteena on sijoitustoiminnan kokonaistuloksen analysointi. Rahoitustoiminnan valvonta koostuu lainasalkun kustannuseurannasta ja riskienseurannasta.

Valvontatehtävissä voidaan käyttää apuna ulkopuolisia asiantuntijoita. Omaisuudenhoitajien toimintaa on seurattava aktiivisesti ja siitä on raportoitava samoin kuin talousyksikön tekemistä muistakin sijoituksista. Mahdollisista sijoituksista, lainoista ja maksuvalmiuden kehityksestä on raportoitava aluehallitukselle osavuositarkastusten yhteydessä. Aluehallitus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet varainhallinnan seurannasta vuosittain talousarvion yhteydessä.

4. Takaukset, vakuudet ja antolainaus

Hyvinvointialue voi rajatuin edellytyksin myöntää takauksen, vakuuden tai lainan toiselle yhteisölle.

4.1 Suomen lainsäädäntö

Laissa Hyvinvointialueesta 22 §:ssä säädetään, että Aluevaltuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta. Lain 134 §:ssä säädetään:

Hyvinvointialueen myöntämä laina taikka takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa hyvinvointialueen kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Hyvinvointialue ei saa myöntää lainaa taikka takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Hyvinvointialueen edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvussa ja osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa.

Hyvinvointialue voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu hyvinvointialuekonserniin, se on hyvinvointialueiden yhteisessä määräysvallassa, yhden tai useamman hyvinvointialueen ja valtion yhteisessä määräysvallassa taikka yhden tai useamman hyvinvointialueen ja yhden tai useamman kunnan yhteisessä määräysvallassa.

Hyvinvointialue voi 2 momentissa säädety estämättä myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluveloitteeseen. Hyvinvointialueen on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

4.2 Euroopan unionin sääntely

Takauksista päättäessään hyvinvointialueen on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Komissio on pyrkinyt selventämään valtiontukisäännöksiä soveltamista antamalla niistä erilaisia tiedonantoja. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sittemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C155/02).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

4.3 Takausten ja antolainojen periaatteet

Takauksen ja antolainan antamista rajaa erityisesti Suomen ja EU:n lainsäädäntö. Kunkin takauksen ja antolainan yksityiskohtaiset ehdot määritellään erikseen kunkin päätöksentekoon tuotavan tapauksen kohdalla. Sosiaalisen luototuksen lainoja hyvinvointialue voi myöntää sääntelyn asettamissa rajoissa.

Takauksissa riskinä on se, että takauksen saaja ajautuu maksukyvyttömyyteen, jolloin hyvinvointialueelle lankeaa maksuvelvollisuus takauksen määrän osalta. Takauksien antaminen edellyttääkin tarkasti tehtyä selvitystyötä ja takauksen saajan taloudellisen tilan jatkuvaa seurantaa.

Kunkin takauksen kohdalla on selvitettävä, onko takauksen antaminen mahdollista lainsäädännön reunaehtojen puitteissa. Lisäksi on arvioitava takauksen määrää, riskiä ja hyvinvointialueen on saatava riittävä vakuus, jotta takaus ei vaaranna hyvinvointialueen toimintaa. Vakuus arvioidaan tapauskohtaisesti. Vakuuden arvioinnissa lähdetään siitä, että vakuuden on oltava riittävä. Sen ei välttämättä tarvitse kattaa koko summaa. Ilman vakuutta takausta ei voi myöntää.

Takauksesta peritään takausprovisio ja antolainasta korkoa, mitkä määritetään kunkin tapauksen kohdalla erikseen.

Takauksen- tai lainansaajan on toimitettava vuosittain hyvinvointialueelle tilinpäätöstiedot ja talousarvio, sekä ilmoitettava välittömästi sellaisista asioista, joilla on vaikutus hyvinvointialueen vastuuseen.